

Adalet Duygusu Zedelenen Bir Toplumun Geleceği Olmaz!

Ali Kaçar

27 Nisan e-muhtırasından sonra bazı yetkililer “Türkiye’de darbeler dönemi bitti.”¹ şeklinde iddialı açıklamalar yapmışlardı. Benzeri açıklamalar, daha önceleri de kimi yazar ve akademisyenler tarafından yapılmıştı. Fakat 15 Temmuz darbe girişimi, darbeler döneminin bitmediğini –ve bitmeyeceğini– bir daha açıkça göstermiştir. Ancak halkın ilk kez darbecilere karşı ölümüne direnmesi nedeniyle bir darbenin başarısız kılınması bundan böyle halka rağmen hiç kimsenin, hiçbir gücün darbe yapamayacağı iddialarını yeniden gündeme getirmiştir. Oysa ABD, askerî üsleriyle, istihbaratıyla, askerî ve sivil bürokrasideki gücü ile bu topraklarda var olduğu müddetçe Türkiye’de darbe dönemi bitmeyecektir. Kim ne derse desin ve yönetime nasıl bir iktidar gelirse gelsin ABD, bu topraklardan bütünüyle kovulmadıkça darbe dönemi asla bitmeyecektir.

Bilindiği gibi Türkiye’de ilk darbe 1 Nisan 1923’te Mustafa Kemal tarafından Birinci Büyük Millet Meclisi feshedilmek suretiyle gerçekleştirilmiştir. Daha sonraki dönemlerde de darbe ve müdahaleler birbirini izleyerek günümüze kadar devam etmiştir. Her müdahale, toplumda, siyasi ve toplumsal anlamda bir travma meydana getirmiş ve ülke siyasi, hukuki, iktisadi ve insan hakları anlamında her defasında 40-50 yıl geriye götürölmüştür. Halkın da korkak, ürkek, itaatkâr, itiraz etmeyen, tepkisiz ve en temel haklarını bile savunamayan, gelecekte endişeli/ümitsiz olmasına neden olmuştur. Nitekim 1 Nisan 1923 darbesi ile halk, yönetimden ve dolayısıyla siyasetten dışlanırken, siyasette de tam anlamıyla ‘tek adam’ ve ‘ebedi şef’in, ardından da ‘milli şef’in ‘ortak kabul etmeyen’ iradeleri egemen kılınmıştır. Böylece ‘ebedi şef’ ve ‘milli şef’in her buyruğu emir, her emri ise kanun olarak telakki edilerek uygulamaya konulmuştur. Bundan sonraki darbe dönemlerinde de -27 Mayıs 1960, 12 Mart 1971, 12 Eylül 1980, 28 Şubat 1997- aynı uygulamalar ve baskılar ile toplum edilgen hale getirilmiştir. Sadece 27 Nisan 2007 e-muhtırasında, muhtıraya karşı halkın iradesine başvurularak bu muhtıra etkisiz hale getirilmeye çalışılmıştır. Kısacası darbe dönemlerinde halk iradesi dışlanmış, siyasiler üzerinde askerî ve oligarşik vesayet rejimi daha da pekiştirilmiş, siyaset/siyasetçiler ise bürokratik ve oligarşik vesayeti kabul etmek zorunda bırakılmıştır.

Her darbe döneminde olduğu gibi 15 Temmuz darbe girişiminde de asıl destekçi ABD olmuştur. Büyükada’da CIA elemanı Henri Barkey’in katıldığı toplantı, İncirlik Üssü’nün etkin bir şekilde kullanılması ve bir ABD’linin tutuklanan subaylardan dolayı şikâyetçi olması ABD’nin darbedeki rolünü açıkça göstermektedir. Nitekim başta dönemin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı -şimdilerde İçişleri Bakanı olan- Süleyman Soylu² olmak üzere bazı yetkililer de ABD’nin bu darbe girişimini desteklediğini açıkça söylemişlerdir.

- Halkın en çok güvendiği ve halkın güvenliğini sağlamakla görevli kurumların, yine halkın çok güvendiği bazı kurumlar tarafından bombalanması halkta derin bir endişe ve korku meydana getirmiştir. 15 Temmuz gecesi, önceleri alçaktan uçuş yapan uçakların sesleri, insanların üzerine çevrilmiş namlular ve sonraları tanklarla, savaş uçaklarıyla, savaş

helikopterleriyle, makineli tüfeklerle gerçekleşen saldırılarda ölen ve yaralananların oluşturduğu korku ve endişe insanlarda büyük travmalara ve yıkıcı tesirlere neden olmuştur.

Diğer darbeler gerek iktidar partisini ve gerekse diğer partilerin siyaset yapma alanlarını vesayet odakları lehine daraltmı  ise de 15 Temmuz darbe girişimi ise amacı her ne kadar iktidarı devirmek idiyse de başarılı olamaması nedeniyle iktidar partisinin  n n  açmıştır. İktidar partisi de bu fırsatı çok iyi değerlendirerek Türkiye’de sistem de i ikli i anlamına gelecek tarzda başkanlık sistemini getirmiştir.

- 15 Temmuz darbe girişimi, halkın hatta bazı Müslümanların bile ‘cemaat’, ‘vakıf’ ve ‘yardım kuruluşlarına’ bakışını de i tirmi  ve bu kurumlara olan güven duygusunu zedelemi tir. Ayrıca ‘zek t’, ‘infak’, ‘himm t’, ‘ba ı ’ gibi İslami toplumu bir arada tutan temel İslami hasletleri yok etmiş ve yerini g vensizli e bırakmıştır. Vakıflara, derneklere, dergi ve yayınevi ortamlarına gelip gitmeler azalmış, hatta aileler tarafından -kendileri gelmediği gibi- çocuklarının da gelip gitmeleri özellikle engellenmeye çalışılmıştır. Buraların da gelecekte FET ’n n kurumları gibi terör yuvası haline geleceği korku ve endişesiyle hem kendileri uzakla mı  hem de yakınlarını uzakla tırmı lardır.

- FET  dolayısıyla özellikle ilk zamanlarda Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın “  phelendiklerinizi ihbar edin!” şeklindeki  a ırısı bir ihbar furyasına d n  m  , telefonla, mektupla binlerce insan ihbar edilerek mağdur konumuna d   r lm  tur. Bu ise insanlar arasında güveni zedelemi  ve birbirlerinden uzaklaştırarak herkesi birbirinden korkar ve   phelenir hale getirmiştir. Erdoğan daha sonra “At izi, it izine karı mı .” diyerek kendi oluşturduğu bu durumdan  ik yet i olmuşsa da i  i ten geçmiş, FET  ile ilgisi ve alakası olmayan birçok insan da mağdur edilmiştir. Nitekim sorgusuz, sualsiz, ne ile suçlandıklarını dahi bilmeyen insanlarla cezaevleri doldurulmuştur.

- Dindar kitleler de tam anlamıyla hayal kırıklığına u ramı tır. Çünkü h k metin de öne çıkardığı, her türlü imk nla destek verdiği -Erdoğan’ın, ‘Ne istedilerse verdik!’ sözünü hatırlayın.- ve üstelik toplumda ‘din  kimliği’ ile öne çıkmış bir yapının acımasızca halka ölüm ya dırması tam anlamıyla bir hayal kırıklığına neden olmuştur. Barış, ho   r , kardeşlik, dinler arası diyalog, Abant toplantıları, Türkçe olimpiyatları vb. gibi etkinlik ve söylemlerle din  bir atmosfer oluşturmak için yola çıkan bu yapı en sonunda milletin silahlarını millete do rultarak toplumda infial meydana getirmiştir. Bu durum, din  kurumlara ve din  hassasiyetleri  ne çıkmış olan insanlara da olan güveni sarsmı , kitleleri içi bo altılmı  İslam ile ilgisi sadece retorikte kalmış hatta İslam’la hiç ilgisi olmayan kurum ve kişilere yöneltmiştir.

- Gülen yapılanması, yüzlerce dershanesi, okulu, yayınevleri, bankaları/finans kurumları, sigorta ve kargo şirketleri, hastaneleri ve üniversiteleriyle toplumun bütün katmanlarını kuşatan kompleks bir yapılanmadır. Bu, pek çok insanın  u veya bu şekilde bu yapılanmanın çeşitli birimleriyle yollarının kesi mesine ve pek çok kimsenin de bu yapıya teveccühüne neden olmuştur. İ  arayanlar, ticaretini geliştirmek isteyenler, tayin ya da mesleğinde yükselmek isteyenler,  niversiteye ya da askerî okullara girmek isteyenler, hatta evlenmek isteyenlerin müracaat ettiği bir yapılanma haline gelmiştir.  ocu unu bu yapının okullarına ya da dershanelerine göndermeyen bakan, milletvekili, askerî ve sivil bürokrat neredeyse hiç

yoktur. ‘Alnı secde görenlerden zarar gelmez.’ düşüncesiyle devletçe her aşamada desteklenen bu yapının halk tarafından kabul görmesinin sonradan yadırganmasını, kimilerinin bu nedenle itham edilerek cezalandırılmalarını ve bu ilişkiden dolayı mağdur edilmelerini adaletle bağdaştırmak mümkün değildir. Cezalandırma yapılacaksa öncelikle bu yapının bu hale gelmesine maddi ve manevi katkı sağlayan yetkililerden başlanmalıdır. “Biz yanıldık, Rabbimiz de halkımız da bizi affetsin.” demek kolaydır. Devletin ve devleti idare eden iradenin yanılma hakkı olamaz. Eğer yanılma durumu olmuşsa bunun da bir bedelinin olması gerekir. Sadece halkım beni affetsin demekle işin içinden sıyrılmak adalet duygusu ile asla bağdaşmaz. Eğer devletin yanılma ihtimali/hakkı kabul edilecekse, bundan önce halkın yanılma ihtimali/hakkı olduğunun kabul edilmesi gerekir.

- 15 Temmuz darbe girişimi sıradan halkı etkilediği gibi İslami camiaları da etkilemiştir. Bu camia düne kadar karşı olduğu, en azından mesafeli durduğu laik demokratik sistemi, darbe girişimi ile birlikte -neredeyse- kabullenmeye ve savunmaya başlamıştır. Darbeye ve darbecilere karşı çıkmak ayrıdır, İslam’ı ve Müslümanları kendisine düşman gören laik/demokratik ve seküler bir düzeni savunur ve destekler konuma gelmek ayrıdır. Müslümanların her ortamda ve her hâlükârda ilkeli olmak ve ilkeli davranmak gibi bir mecburiyetleri vardır. Omurgalı olmak, dik durmak, güç ve dünyevi menfaatler karşısında eğilmemek, aslında ‘adam’ olmanın ama özellikle de Müslüman olmanın bir gereğidir. Müslümanlar olarak bizler ne yazık ki ilkeli davranmayı beceremiyoruz. Mazlumları -dini ne olursa olsun- korumak, onlara yardımcı olmak önemlidir. Ama bu, düzenin mazlumiyeti nedeniyle darbeye karşı çıkmak adına laik/demokratik ve seküler bir düzeni savunmak gibi bir yanı sıra Müslümanları sürüklememelidir.

-OHAL, 20 Temmuz 2016’da ilan edildiği zaman kimi yetkililer³ “Belki üç ay dolmadan da 40-45 gün içerisinde kaldırılır.” demiş olmasına rağmen bir senedir sürüyor ve yeniden uzatılacağına dair de açıklamalar yapılmaktadır. Bu süreç içerisinde on binlerce kişi işten atılmış ve tutuklanmıştır. Elbette FETÖ terör örgütü ile ilişkisi ve darbe girişiminde desteği bulunanların mutlaka yargılanarak cezalandırılmaları adaletin gereğidir. Ama sapla samanı karıştırmamak, kurunun yanında yaşı yakmamak da adaletli davranmanın bir gereği, hatta esası olduğu unutulmamalıdır. OHAL uygulamalarında bu esasa çok dikkat edilmediği kimi yetkililerce de açıklanmıştır.

Olağanüstü hal uygulaması iktidara birtakım fırsatlar vermiştir. Her ne kadar OHAL uygulaması halka karşı değil, devlete karşı deniliyorsa da hiç de öyle olmamıştır. Suçsuz yere insanların gözaltına alınmaları, evlerde arama yapılırken mahremiyete dikkat edilmemesi, tanınan bilinen ve FETÖ ile hiç ilgisi olmayan birtakım insanların 2-3 gün de olsa gözaltına alınmaları kabul edilebilir değildir. Bu nedenle OHAL uygulaması bir an önce sona erdirilmeli ve içeride masum hiçbir insan bırakılmamalıdır. Çünkü bir mazlumu incitmemek, bin zalime vuraktan daha değerlidir. Adalet duygusu zedelenen bir toplumun geleceği olmaz.

-Yapılan uygulamalar, çıkarılan kanunlar sanki Erdoğan ve partisi sürekli iktidarda kalacakmış gibi çıkarılmaktadır. Yarınlarda bu kanunların halkın, özellikle de Müslümanların üzerinde Demokles’in kılıcı gibi sallandırılacağı unutulmamalıdır. Bu yetkilerle bir başka

iktidar, istemediği kesimleri ama özellikle de Müslümanları baskı altında tutma, özgürlüklerini kısıtlama, gözüaltı dâhil süresiz cezaevinde tutmayı çok rahat bir şekilde üstelik kanuna dayalı bir şekilde yapabilme imkân ve fırsatına kavuşmuş olacaktır. 28 Şubat post-modern darbe sürecinde kanun olmamasına rağmen Müslümanlara kan kusturulduğu herhalde unutulmuş değildir. Aynı zihniyetin iktidara gelmesi durumunda 28 Şubat zulmünü aratacak yeni zulümler işleyeceği muhakkaktır. Müslümanlara dış bileyen, öfke duyan azımsanmayacak kadar darbeci ruhlu zalimler bulunmaktadır. Dolayısıyla gerek bürokratik ve gerekse yargıda yapılan düzenlemelerin yarınlarda çok sıkıntılı olacağı muhakkaktır.

FETÖ'ye karşı mücadele yürütülüyor diye bir mazlumlar kitlesi oluşturulmamalıdır. Yani suçlu suçsuz ayrımı yapılmadan önce tutuklayalım, sonra gereğine bakarız anlayışı toplumda telafisi mümkün olmayacak derecede yeni travmalara neden olacaktır. Çünkü gereğine bakılana kadar masum bir insanın yaşadığı derin acının telafisi mümkün değildir. Asıl olan FETÖ ile mücadelede kılı kırk yararak yeni mazlumiyetler oluşturulmadan darbe ile bağlantılı olanlara gerekli cezaların verilmesidir. Dolayısıyla kişilerin kaderi, kurum amirlerinin iki dudağı arasına sıkıştırılmamalıdır.

-Gülen ekibinin faaliyetleri özellikle de eğitim konusundaki faaliyetleri sadece devlet, iktidar ve bürokratik çevrelerde değil, kimi İslami çevrelerce de gıpta ile izlenmekte ve imrenilmekte idi. Bu nedenle en 'radikal' İslamcıdan en radikal laikine kadar çok kimse çocuklarını ve imkânlarını Gülen ekibine aktarmakta idi.

Gülen ekibinin parlatıldığı, yerlere göklere sıgdırılamadığı, hakkında konferanslar ve 'dinlerarası diyalog' organizasyonların tertiplendiği, yetkililer tarafından da beğeniyle karşılanan ve desteklenen Türkçe olimpiyatları organizasyonu gibi uluslararası organizasyonların düzenlendiği döneme bakalım. Bu ekip, dinle oynadığı ve hatta dini değiştirmeye yeltendiği, medya, yargı, siyaset ve iş dünyasını yönlendirdiği dönemlerde hiç kimse tarafından eleştirilmemekte idi. Bu ekibi besleyen, öven, koruyanlar, toz kondurmayanlar, 'Hocaefendi Hazretleri' ifadesini ağızlarından düşürmeyenler, bugün günah çıkartmakta ve belden aşağı vurmaktadırlar. Belki bu ekip daha da ağırını hak etmiştir. Ama bugün bu tavrı takınanlar acaba dün mü doğru davranmakta idiler yoksa bugün mü? Bunun iyice düşünülmesi gerekmektedir.

İslami camia, 15 Temmuz darbe gecesinde sokağa çıkma ve çıkmama konusunda bir ikilem yaşamıştır. Bir kısmı o gecedan itibaren bütün eylemlere katılmayı kendileri için İslami bir görev olarak görmüştür. Bu kesim daha sonraki günlerde bütün gösterilerde yer almış ve demokrasi şölenlerinden demokrasi şehitlerine kadar her eylemde boy göstermiş, hatta bazı alanlardaki eylemleri kendileri düzenlemiş ve düne kadar neredeyse küfürle eş gördüğü sloganları atmış ve attırmıştır. Bayraklarla ve Atatürk resimleriyle donatılmış "demokrasi meydanları"nda bulunmayı neredeyse cihdi bir görev olarak görmüş, hatta geçmişte takındığı İslami tavrını da sorgular hale gelmiştir. Düne kadar demokrasiyi küfür olarak değerlendirenlerin ne yazık ki 15 Temmuz gecesini itibarıyla demokrasi bekçiliğine soyunmuş olmaları üzücü olduğu kadar düşündürücüdür de!

İslami camianın takındığı bu tavrını yeniden gözden geçirmesi, gelecek nesillere ilkeli bir mücadele geleneği bırakması açısından çok önemlidir. Darbeye ve darbecilere karşı çıkmak

bizi, düne kadar -ve halen- İslami görmediğimiz bir düzeni/rejimi savunur konuma asla düşürmemelidir. Aksi halde İslami kazanımlarımız berhava olacak ve gelecek nesiller için de iyi bir  rneklilĐi miras bırakmış olamayacağız. ‘‘Hoşumuza giden şeyler hakkımızda hayırlı olmayabilir, hoşumuza gitmeyen şeyler ise hakkımızda hayırlı olabilir. Allah bilir, siz bilmezsiniz.’’ (Bakara, 2/216) ayetini asla unutmamalı, karşılaştığımız her olayı da bu açıdan değerlendirmeliyiz diye düşünüyorum.

Dipnotlar:

1- Erdoğan:‘‘Bir kere şunu herkes bilsin. Bakınız bugün 27 Mayıs 1960’ta değiliz. Bugün 12 Eylül 1980’de değiliz. 28 şubat 1997’de değiliz. Bugün 27 Nisan 2007’de neredeysek işte oradayız. Darbe dönemi artık bitti.’’<http://ikincibolge.net/erdogan-darbe-donemi-artik-bitti/1127/> TBMM Başkanı Kahraman: ‘‘şimdiye kadar eline bir k Ğıt alan geçiyordu mikrofonun başına. 'Darbe yaptık' tamam. Bundan sonra yok böyle bir şey. Darbe dönemi bitti.’’ http://www.ntv.com.tr/turkiye/darbe-donemi-bitti,tw_S4q28vkmxlpCUc9BwzQ

2- <http://www.yenisafak.com/gundem/darbe-girisiminin-arkasinda-abd-var-2495442>

3- Başbakan Yardımcısı Numan Kurtulmuş, ‘‘OHAL'den 40-45 gün içinde sonuç alıp bitirmeyi planlıyoruz.’’ derken Adalet Bakanı Bekir Bozdağ ise ‘‘Amacımız 3 ay dolmadan OHAL'i kaldırmaktır.’’ yorumunda bulunmuştu. <http://www.yenicaggazetesi.com.tr/ohalin-suresi-ne-kadar-olacak-142482h.htm>

[Haks z Dergisi Sayı: 316/317 - Temmuz/AĞustos 2017](#)

Kaynak: [Adalet Duygusu Zedelenen Bir Toplumun Geleceği Olmaz! - Ali Kaçar](#)